

[Finansministeren]

Den allerede omtalte undersøgelse fra Finansministeriet viser, at der er mange borgere, der gerne vil betale for ekstra service. Man spurgte, om borgerne ville være villig til at betale ekstra, hvis de havde mulighed for at få en bedre service. 33 pct. svarede rent eller betinget ja vedrørende hjemmehjælp, 69 pct. når det gjaldt folkeskolen og 56 pct. på sygehusområdet. 59 pct. ville betale ekstra for børnepasning, hvis de kunne få længere åbningstid, mere personale eller bedre pasning.

Nogle styringsproblemer.

De fleste berørte områder er bevillingsstyrkede, således at kapacitetstilpasninger skal besluttes af de kommunale råd. Indførelsen af friere valg for borgerne vil derfor ikke automatisk føre til udgiftsvækst, hvis kommunalbestyrelserne ikke bevilger det.

En nærliggende måde at undgå udgiftsvækst på er at omlægge bevillingsstyringen efter en normbudgetteringsmetode, den såkaldte taxametermodel. Institutioner, der yder en god og kundevenlig service, kan vel tænkes at søge om at få bevilling til at udvide, mens andre må indskrænke og i yderste konsekvens lukke. Taxameterstyring kan sikre, at det kan ske uden merudgifter.

Konkurrencen vil synliggøre de ikke helt kundevenlige institutioner på et tidligere tidspunkt, så disse får mulighed for at forbedre deres service, så de undgår lukning. Alle vil vinde herved. Det bliver derfor en af de vigtigste udfordringer for de kommunale myndigheder at sikre, at tilpasningen i størst muligt omfang kommer til at ske ved, at servicen forbedres inden for de givne budgetrammer, hvis søgemønstrene viser, at borgerne ikke er tilfredse.

Friere valg kan i nogle tilfælde føre til en udjævning af ventelisterne, så de lange ventelister kan undgås. Hvis borgerne søger væk på grund af relativt lange ventetider efter forslagernes gennemførelse, vil det endvidere føre til kommunale omprioriteringer, så indsatsen styrkes og kommunen undgår at betale andre for ydelser til dens borgere.

Det foreslås ikke, at borgeren altid får en automatisk ret til ydelsen. På de serviceområder, hvor efterspørgslen er vokset, så der er opstået ventelister, kan det frie valg ikke omfatte en ophævelse af den kommunale visitation. Friere valg betyder derfor, at hvis borgeren i disse til-

fælde ønsker at fravælge kommunen, vil den skulle udstede et ydelsesbevis, som giver borgeren ret til ydelsen ved en institution efter eget valg. Det vigtige ved ydelsesbeviser er, at man fastholder den kommunale visitation til ydelsen.

Friere valg af dagtilbud for børn.

Ønsket om at kunne benytte et dagtilbud fra en anden kommune kommer især frem i forbindelse med flytning, når en af forældrene har arbejde i en anden kommune, eller når bopælen ligger tæt på kommunegrænsen. Disse forældre kan sikres en bedre daglig tilværelse efter indførelsen af et friere valg.

Men hertil kommer, at hvis forældre i dag er utilfredse med et dagtilbud, er de i det væsentlige henvist til at klage til det personale, der passer deres barn, eller til kommunalbestyrelsen. Indførelsen af friere valg vil give forældrene en ny mulighed for at reagere på service, der ikke lever op til deres ønsker.

Hvis pladsen i en anden kommune eller i den private ordning er dyrere end bopælskommunens udgift, foreslås forældrebetalingen forhøjet med et beløb, der svarer til forskellen mellem bruttoudgiften pr. plads i den anden kommune og bruttoudgiften i forældrenes egen bopælskommune.

Der stilles tre forslag til sikring af friere valg for forældre:

For det første skal forældre have ret til selv at vælge institution, også på tværs af kommunegrænser, når de af bopælskommunen er visiteret til en plads.

For det andet skal forældre kunne vælge at oprette en privat ordning og således ikke længere være afhængig af kommunens velvilje over for puljeordninger. Forslagets gennemførelse betyder, at forældre, der allerede har deres børn optaget i en daginstitution/dagleje, kan gå sammen og oprette en privat ordning med et kommunalt tilskud. Friere valg kan betyde, at forældrene foretrækker mindre ressourcekrævende løsninger, således at der på den måde kan opnås besparelser.

Det forudsættes, at bopælskommunerne fastholdes på deres ansvar efter bistanndslovens regler. Det betyder, at institutioner og private ordninger fortsat skal kunne modtage børn med særlige behov, f.eks. børn med handicap, og modtage de bevillinger, der er nødvendige hertil.